

ערנות לזכויות האדם לשקיפות מערכת המשפט

[Bilingual filing – English follows the Hebrew]

14 לינואר, 2020

הגב' שרון סבן-ספראי, הממונה על פי חוק חופש המידע
הנהלת בתי המשפט
פקס: 074-7481887

ובדוא"ל: hofesh-hamida@court.gov.il

הנידון: בקשה על פי חוק חופש המידע – פרוטוקולים בבית המשפט העליון

לכבוד הממונה על פי חוק חופש המידע שרום סבן-ספראי,
הריני מגיש בזאת את הבקשה בכפוף לחוק חופש המידע (1988), כדלהלן. הרינו מבקשים
אישור קבלה עם מספר בדוא"ל חוזר או בפקס.

I. פרטי המבקש

שם: דר' יוסף צרניק, ערנות לזכויות האדם-אל"מ (ע"ר 580654598)

ת"ז: [REDACTED]

כתובת: ת"ד 33407, ת"א 6133301

דוא"ל: joseph.zernik@hra-ngo.org

פקס: 077-3179186

אזרח: ישראל

II. המידע המבוקש

א) רקע

פרוטוקולים של הדיונים הם מסמכים קריטיים בהתנהלות בית משפט כשיר שבכתובים [competent court of record]. דיון הנערך ללא פרוטוקול עשוי כדין נחשב לדיון "בלתי פורמלי, מחוץ לפרוטוקול" – כלומר אינו דיון של בית המשפט בשבתו בדין. ודיון המתנהל ללא פרוטוקול עשוי כדין, אך ללא ידיעת הצדדים - הוא דיון בדוי/ דיון למראית עין.

(1) כרונולוגיה של בעיית הפרוטוקולים בבית המשפט העליון

יחד עם זאת, עד תחילת שנת 2007 לא ניהל בית המשפט העליון פרוטוקולים בדיוניו. עניין זה נידון בעבר בערכאות, בכנסת, ובתקשורת.

פסק הדין של השופטת מרים נאור [בג"ץ 5122/06 התנועה להגינות שלטונית נ שר המשפטים, נשיא בית המשפט העליון ומנהל בתי המשפט] משנת 2008, מציין כביכול פתרון בעיה זאת, ואומר:

... סוכם על דעת הצדדים כי העתירה תצומצם לשאלת מעמדם הפורמלי של רישומי הפרוטוקול הנעשים כיום בבית המשפט העליון... בהודעה המשלימה... מנהל בתי המשפט מסר שרישום הפרוטוקול בבית המשפט העליון מתנהל בהתאם לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד 1984 ולפי חוק סדר הדין הפלילי [גוסס משולב] התשמ"ב-1982. זאת לאחר שהנהלת בתי המשפט הקצתה את המשאבים הנדרשים, לרבות תוספת קלדניות, לשם ניהול פרוטוקול בבית המשפט העליון כבכל ערכאה אחרת. בתגובתה להודעה האמורה הסכימה העותרת למחיקת העתירה...

במקביל, חוקק בכנסת בשנת 2008 תיקון לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, בסעיף 68א., שהיה אמור לפתור מצב זה. התיקון הנ"ל אומר:

(א) בדיון בבית משפט ינוהל פרוטוקול שישקף את כל הנאמר והמתרחש בדיון והנוגע למשפט...

(ו) הוראות סעיף זה יחולו על כל דיון בבית משפט, לרבות בבית המשפט העליון, אלא אם כן נקבעה בחיקוק הוראה מפורשת אחרת באותו עניין.

העניין דווח בתקשורת כך: [1]

תקנות סדר הדין האזרחי וחוק סדר הדין הפלילי קובעות שבתי המשפט יתעדו את דיוניהם בפרוטוקולים. אולם במשך השנים, בית המשפט העליון פירש חובה זו בצמצום ונמנע עד לאחרונה מלנהל פרוטוקולים בדיוניו. זאת, הן בשבתו כערכאת ערעור והן בשבתו כבג"ץ. בעקבות יוזמת החקיקה של איתן ובעקבות עתירה לבג"ץ כנגד מנהגו שלא לנהל פרוטוקולים, החל בית המשפט העליון לנהל פרוטוקולים בראשית 2007. אולם עכשיו עוגן הדבר בחוק.

אולם בתגובה לחקיקה זאת, יצא שופט בית המשפט העליון בדימוס יעקב טירקל עוד באותו היום בהכרזה כי התיקון לחוק "כמעט קנטרני", "די מיותר" ונבע ממניעים לא ענייניים: [2] "זה כאילו לומר לשופטי העליון: 'ככה נהגתם כל השנים, לא ניהלתם פרוטוקול, עכשיו נראה לכם מה זה! מן דווקא כזה'..."

בדרך-כלל, נערכה הקלדה חלקית של טיעוני הצדדים, אך לא של דברי השופטים. עם זאת, במהלך השנים הבהירו שופטי העליון שוב ושוב בפסיקותיהם, כי לרישום ~~הדיון~~ **הדיון** הלא שם אין תוקף של פרוטוקול.

מדאגיה במיוחד תפיסת העולם ביחס להתנהלות בית המשפט העליון, המתגלה בתגובתו של טירקל לתיקון הנ"ל לחוק בתי המשפט: [2]

"השאלה היא אם זה נחוץ. בבית המשפט העליון שעליו ממילא אין ערעור ולגביו לא יכולה להתעורר אף פעם שאלה של 'זה טען כך וזה טען אחרת', או 'עובדה כזאת הועלתה, ואחרת לא הועלתה', זה די מיותר... ממילא נהוג ומקובל ששופטי העליון מנהלים כל אחד מעין פרוטוקול לעצמו. השופט רושם את ההערות שלו במהלך הדיון, וזה אמור להספיק..."

כמבואר להלן, בסופו של דבר, למרות פסק הדין הנ"ל של בג"ץ משנת 2008, ולמרות התיקון הנ"ל לחוק בתי המשפט, העניין נותר עמום ומעורפל: האם יש לרישומים המתנהלים היום בבית המשפט העליון תוקף של פרוטוקולים?

(2) "הפרוטוקולים המפוברקים" של השופטת ורדה אלשיך

ניהול פרוטוקולים תקינים ותקפים אף היה עניין מרכזי בפרשת "הפרוטוקולים המפוברקים" של השופטת ורדה אלשיך בבית המשפט המחוזי תל-אביב. החלטת נציב תלונות הציבור על השופטים, שופט בית המשפט העליון בדימוס אליעזר גולדברג משנת 2012 בפרשה זאת [88/12/מחוזי תל-אביב] קובעת שהפרוטוקולים לא היו חתומים כדין ולכן היו בגדר "טיטות" חסרות כל תוקף.

יתרה מזאת, החלטת הנציב הנ"ל קובעת שפרוטוקול שהוא מסמך אלקטרוני חייב להיחתם בחתימה אלקטרונית על פי חוק חתימה אלקטרונית, תשס"א-2001. יחד עם זאת החלטת הנציב מבהירה שאין אפשרות לציבור ולבעלי דין להבחין בתדפיס (או במיצג אינטרנט) בין פרוטוקול או החלטה חתומה ותקפה לבין פרוטוקול "טיטות", בלתי חתום וחסר תוקף.

1 ביהמ"ש העליון ובתי הדין הרבניים יחויבו לנהל פרוטוקולים | הארץ 15 ליולי, 2008
<https://www.haaretz.co.il/misc/1.1337249>

2 תיקון לחוק בתי המשפט: העליון ובתי הדין הרבניים יחויבו לתעד את הדיונים בפרוטוקול | גלובס 15 ליולי, 2008
<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000361894>

החלטת הנציב [88/12/מחוזי תל-אביב] אומרת בפסקה 19:

מהסברה של כב' השופטת עולה, בכל הנוגע לתכנת נט-המשפט, כי כל פרוטוקול מכיל חתימה גרפית סרוקה של השופט על החלטותיו. אולם כל עוד לא נחתם הפרוטוקול בחתימה אלקטרונית על ידי השופט, מדובר בטיטוט פרוטוקול... רק לאחר החתימה האלקטרונית הופך הפרוטוקול להיות סופי. [קווים תחתונים במקור – יצ] מאחר שהחתימה הגרפית הסרוקה של השופט מצויה גם בטיטוט, נראים תדפיס הטיטוט ותדפיס פרוטוקול החתום אלקטרונית זהים, ולא ניתן להבחין ביניהם.

החלטת הנציב [88/12/מחוזי תל-אביב] אומרת בפסקה 21:

פניותי למנהל בתי המשפט לקבל התייחסות להיבטי המחשב של הפקת הפרוטוקול... נענו... ובמכתב שכתב ביום 29.02.2012 מר ירדן ירדני, מנהל פרויקט נט-המשפט באגף מערכות מידע ומחשוב של הנהלת בתי המשפט... לא ניתן להבחין בין פרוטוקול חתום בחתימה גרפית לבין פרוטוקול החתום בחתימה אלקטרונית – לאחר שהפרוטוקול הודפס...

החלטת הנציב [88/12/מחוזי תל-אביב] אומרת בפסקה 36:

בהוראת עבודה 114/10 צוין:

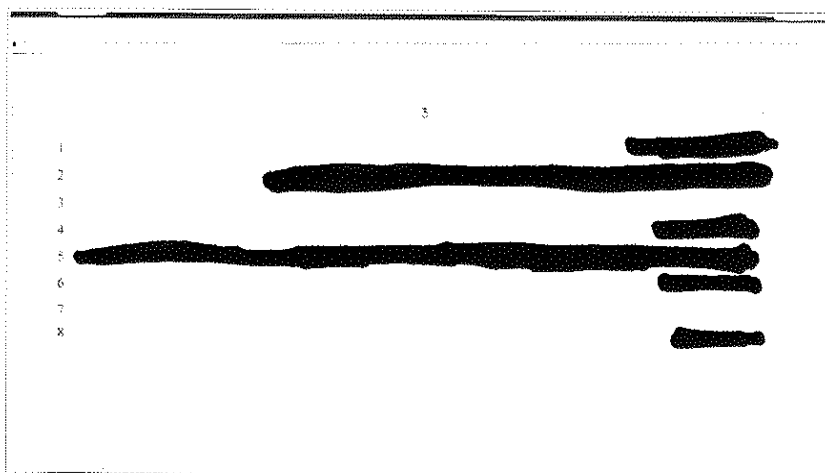
“בעידן התיק האלקטרוני, נחתמים פסקי הדין בחתימה אלקטרונית מאובטחת. על פי חוק החתימה האלקטרונית (סעיף 6ב' והתוספת השנייה לחוק)...”

החלטת הנציב [88/12/מחוזי תל-אביב] אומרת בפסקה 39:

יש להטמיע, ובהקדם, אצל השופטים את החשיבות של חתימת פרוטוקול והחלטה בחתימה אלקטרונית (ראו בהקשר זה הוראת תקנה 190(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984, הקובעת כי "ההחלטה תהיה בכתב ותיחתם בידי השופטים שישבו לדין")...

(3) טבעם המפוקפק של הפרוטוקולים בבית המשפט העליון היום

למרות שעד לאחרונה בית המשפט העליון התנהל בתיקי נייר בלבד, עיון בתיקים מראה שעד היום לא נשמרו כל פרוטוקולים בתיקי הנייר של בית המשפט העליון, בניגוד לכתבי בקשות ותגובות הצדדים, ראיות, החלטות ופסקי דין. יתרה מזאת, הפרוטוקולים הקיימים נשמרים כקבצים אלקטרוניים, הנחזים כמסמכים בלתי חתומים.

תמונה 1. דף הסיום של פרוטוקול כביכול מתיק בג"ץ 2300/11 מוטי אשכנזי ו-76 אח' נ מנהל רשות האכיפה והגבייה ושרת המשפטים.

תמונה 1 מראה דף הסיום של פרוטוקול כביכול מתיק בג"ץ 2300/11 מוטי אשכנזי ו-76 אח' נ מנהל רשות האכיפה והגבייה ושרת המשפטים. המסמך התקבל בעת עיון בתיק בבית המשפט העליון – כתדפיס של קובץ אלקטרוני, אך לא נמצא בתיק הנייר. אין בסוף המסמך (או בכל מקום אחר במסמך) תיבות חתימה, אין שמות החותמים מופיעים, אין תאריך החתימה מופיע, ואין כל סימן הניתן לאבחנה של חתימה כלשהי. יש לציין שהפרוטוקולים גם אינם מופיעים ברישום כלשהו במערכת האלקטרונית לגישת הציבור לתיקים – בניגוד להחלטות, בקשות, פסקי דין, אירועים (הכוללים רישום של הודעות, הזמנות ומסמכים אחרים).

מצב עניינים זה גם נכלל בדו"ח עמותת Human Rights Alert NGO למועצת זכויות האדם של האו"ם לבדיקה התקופתית של זכויות האדם בישראל בשנת 2018. הדו"ח עב הכרס עסק בפרוקים/שיבושים/זיופים במסמכים חוקיים ומשפטיים של הרשויות בישראל. הדו"ח סוכם בדו"ח הסופי של המועצה כדלהלן:

24. Human Rights Alert NGO מדגיש את ההתדרדרות החמורה ביושרת רשויות המשפט והחוק כתוצאה מהטמעת מערכות מחשוב ממשלתיות. הוא מאשר [כך-יצ] שיש לראות את תקפותו וישרתו של כל מסמך חוקי ומשפטי מישראל כמפוקפקות במקרה הטוב.

(4) האם הפרוטוקולים בבית המשפט העליון חתומים בחתימות אלקטרוניות בלתי ניתנות לאבחנה?

בעקבות פרסום דו"ח מועצת זכויות האדם של האו"ם לשנת 2018, פנו המבקשים בראשית שנת 2018 לנשיאת בית המשפט העליון, השופטת אסתר חיות, והסבו את תשומת ליבה לפגמים שונים בניהול התיקים בבית המשפט העליון, כולל הכשל בניהול פרוטוקולים חתומים בתיקי הנייר של בית המשפט.

תגובת נשיאת בית המשפט העליון – מכתבו של העוזר המשפטי לנשיאה עו"ד יונתן ציון מוזס מיום 06 ליוני, 2018 - הגיעה לידינו רק לאחרונה (כהעתק בלתי חתום), כצרופה לתשובתה של הנהלת בתי המשפט על בקשת חופש המידע [212/2019]. מכתבו של עו"ד ציון מוזס (המצורף) אומר:

אשר לפרוטוקולי הדיונים בבית המשפט העליון, הרי שאלה נחתמים במערכת ניהול התיקים הממוחשבת של בית המשפט בסמוך לאחר תום הדיון, ומאותו מועד לא ניתן לשנותם אלא באמצעות החלטה שיפוטית. הפרוטוקולים נשמרים בתיק הדיגיטלי של ההליך.

למרות שמכתבו של עו"ד ציון מוזס אינו אומר כך בפירוש, מתוך האמור "אלה נחתמים במערכת התיקים הממוחשבת של בית המשפט" ו"הפרוטוקולים נשמרים בתיק הדיגיטלי של ההליך" - ניתן להבין שכוונתו היא שהפרוטוקולים הם מסמכים אלקטרוניים הנחתמים באמצעים אלקטרוניים.

יחד עם זאת, מתוך מכתבו של עו"ד ציון מוזס עולה, שבית המשפט העליון יצר מערכת פרוטוקולים, שהם מסמכים שיפטיים, "הנחתמים" כביכול (אך ללא אמירה מפורשת מי החותם), אך ללא כל סימן המציין חתימה זאת, וללא כל דרך שמקבלם של המסמכים יכול להבחין האם הם חתומים ותקפים, מי חתם עליהם ומתי.

מערכת כזאת סותרת כמובן את התפיסה הבסיסית של "חתימה", לדוגמה:

• הגדרה מהחוק הפדרלי של ארה"ב: "חתימה" – סימן שאדם עושה מתוך כוונה כזו. [3]

• הגדרה נפוצה אחרת: "חתימה" – סימן שאדם עושה כהוכחה לזהותו ולכוונתו. [4]

3 "signature" or "subscription" includes a mark when the person making the same intended it as such; 1 U.S. Code § 1. Words denoting number, gender, and so forth

(5) מעשי קונדס ביישום החתימות האלקטרוניות כביכול על הכתבים השיפוטיים

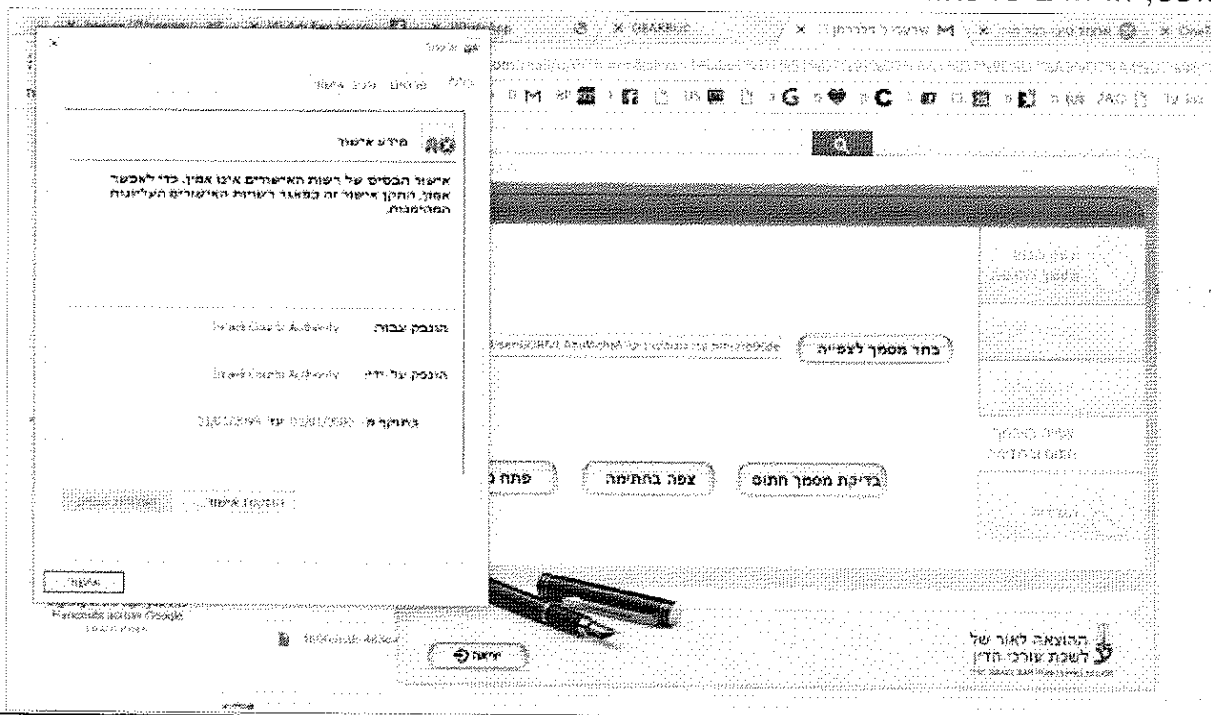
בנט-המשפט

צריך לציין שמערכת דומה להפליא – של כתבים שיפוטיים שהחתימות עליהם בלתי ניתנות להבחנה, ואינן חתימות אלקטרוניות כלל, יושמה גם על הכתבים השיפוטיים (פרוטוקולים, החלטות, פסקי דין) בנט-המשפט – מערכת ניהול התיקים האלקטרוניים בבתי המשפט המחוזיים והשלום.

עניין זה מפורש בחלקו בהחלטת נציב תלונות הציבור על השופטים [12/88/מחוזי תל-אביב] בפרשת "הפרוטוקולים המפוברקים" של השופטת ורדה אלשיך. הנציב מבהיר שאין כל דרך לציבור ולבעלי דין להבחין בתדפיס (או מיצג אונליין) של פרוטוקול, החלטה או פסק דין מנט-המשפט בין מסמך חתום ותקף לבין מסמך בלתי חתום וחסר תוקף ("טיוטה"). יחד עם זאת, החלטת נציב תלונות הציבור על השופטים [12/88/מחוזי תל-אביב] בפרשת "הפרוטוקולים המפוברקים" של השופטת ורדה אלשיך אומרת בעקיפין (בשם גורמים בהנהלת בתי המשפט, המצוטטים לעיל), שהכתבים השיפוטיים בנט-המשפט ניתנים לחתימה בחתימות אלקטרוניות על פי חוק החתימה האלקטרונית (2001), כשהשימוש במערכת נעשה כראוי.

החתימות האלקטרוניות כביכול של השופטים על הכתבים השיפוטיים במערכת נט-המשפט ניתנות לזיהוי ולבחינה רק באמצעות שימוש בתכנה ייעודית, ורק על ידי מי שקיבלו המצאה אלקטרונית של המסמך השיפוטי באמצעות "יישום ההמצאה האלקטרונית". רק במקרים בהם מתבצעת המצאה באמצעות "יישום ההמצאה האלקטרונית" מועבר קובץ החתימה האלקטרונית כביכול, שהיא "חתימה אלקטרונית נפרדת" [detached electronic signature] ב"מעטפת" [envelope] עם קובץ המסמך השיפוטי עצמו. החתימות האלקטרוניות כביכול על הכתבים השיפוטיים אינן ניתנות לזיהוי כלל אם הכתבים התקבלו כתדפיסים בדואר נייר, אם התקבלו כקבצים אלקטרוניים בדוא"ל רגיל, או כקישור [hyperlink] למיצג רשת [online rendition] של המסמך במערכת נט-המשפט.

בחינה של החתימות האלקטרוניות כביכול של השופטים על כתבים שיפוטיים בנט-המשפט באמצעות התכנה הייעודית מראה שאין הן בגדר מה שייחשב בידי אדם בר-דעת "חתימה" כלל, ובוודאי שאינן חתימות אלקטרוניות על פי חוק החתימה האלקטרונית (2001) של שופט, או אדם כלשהו.

4 "signature" - a mark that a person inscribes as a proof of identity and intent.

תמונה 2. "מידע אישור" של חתימה אלקטרונית כביכול של שופט על כתב פסק דין בנט-המשפט.

תמונה 2 מראה תדפיס של "מידע אישור" של חתימה אלקטרונית כביכול של שופט על כתב פסק דין, כפי שהוא מוצג באמצעות התכנה הייעודית של לשכת עורכי הדין:

- אישור הבסיס של רשות האישורים אינו אמין...
- הונפק עבור: Israeli Courts Authority.
- הונפק על-ידי: Israeli Courts Authority.
- בתוקף מ- 01/01/2000 עד 01/01/2009

אמצעי החתימה כביכול אינו מוכר כאמצעי חתימה אמין על פי אישורו. אמצעי החתימה כביכול הונפק ע"י ישות בשם Israeli Courts Authority, שאינה ישות מוכרת בחוק הישראלי ככל הידוע, ובוודאי שאינה "גורם מאשר" על פי חוק החתימה האלקטרונית (2001). אמצעי החתימה כביכול הונפק עבור אותה ישות עצמה - Israeli Courts Authority. לכן, אותה ישות עצמה - Israeli Courts Authority - היא שחתמה כביכול על הכתבים השיפוטיים בנט-המשפט.

יתרה מזאת, אמצעי החתימה תקף החל מ- 01/01/2000 - כלומר בטרם הוחל חוק החתימה האלקטרונית (2001), ובניגוד לאמצעי חתימה המונפקים לאנשים טבעיים (בשר ודם), למספר שנים מועט, אמצעי החתימה המשמש לחתימה כביכול על כתבים שיפוטיים מונפק לתקופה של 99 שנים.

אין בנתוני החתימות האלקטרוניות כביכול של השופטים בנט-המשפט כל ציון של שמו ותפקידו של החותם, וכן אין כל ציון של תאריך וזמן החתימה...

יש להדגיש שמצב עניינים זה קיים רק לגבי חתימות השופטים בנט-המשפט. לעורכי הדין המשתמשים במערכת נט-המשפט להגשה אלקטרונית של מסמכים הותקנו חתימות אלקטרוניות מאושרות כדין.

מן הראוי לראות במערכות מאין אלה ובשילוב הסממנים המפורטים לעיל מכשירים להונאה מן הסוג המוכר על-ידי מומחים כ"הונאת משחק הצדפות" [shell game fraud] או "תעלול ביטחון" [confidence trick].

(6) מהו "תיק בית המשפט" היום בבית המשפט העליון? מהו טבעם של הכתבים האלקטרוניים?

לפיכך, בפרט עם התקדמות ה"פיילוט" להפעלת מערכת נט-המשפט בבית המשפט העליון, [5] יש עניין מיוחד בבחינת הכתבים האלקטרוניים בבית המשפט העליון בכלל, והחתימות האלקטרוניות כביכול של השופטים על הפרוטוקולים של דיוני בית המשפט העליון בפרט.

מכתבו של העוזר המשפטי לנשיאת בית המשפט העליון עו"ד ציון-מוזס גם מציין את קיום "התיק הדיגיטלי של ההליך" בבית המשפט העליון. לכן, מכתב זה מעלה את השאלה: מהו היום "תיק בית המשפט" בבית המשפט העליון?

תקנות תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), תשס"ג-2003, תקנה 1, מגדירה:

"תיק בית משפט" – תיק בית משפט, לרבות כל המסמכים והמוצגים שבו, הנמצא בבית המשפט שבו מתבקש העיון או בארכיבו.

עד לאחרונה נשמרו בבית המשפט העליון כל כתבי המקור של הבקשות והתגובות, הראיות, ההחלטות ופסקי הדין בתיקי נייר. לעומת זאת, עיון בתיקים הראה שמעולם לא נשמרו פרוטוקולים של הדיונים בתיקי הנייר, גם לאחר שנת 2007.

5 הגשת כתבי בי דין לבית המשפט העליון באמצעות אתר "נט המשפט" https://supreme.court.gov.il/Pages/Bj_din.aspx

לעניין זה ראוי לציין שמכתבו של עו"ד ציון מוזס מפרש ביחס לכתבי ההחלטות המתפרסמים במערכת גישת הציבור של בית המשפט העליון: "כי ייתכן שקיימות טעויות סופר בנוסח המפורסם באתר האינטרנט, בשים לב לכך שמדובר בעותק מההחלטה המקורית." ניסוח זה במכתבו של עו"ד ציון מוזס נחזה כבלתי מדויק ומטעה:

- אין לראות במסמכים המתפרסמים במערכת האלקטרונית לגישת הציבור של בית המשפט העליון "עותק", כי אם "מיצג" [rendition] כלשהו, שאמינותו מפוקפקת.
- בניגוד למה שיכול להשתמע ממכתבו של עו"ד ציון מוזס, תניית הפטור "כפוף לשינויי עריכה ונוסח" הופיעה בשנים 2002-2018 לא רק על המיצגים במערכת האלקטרונית, אלא גם על כל כתבי המקור בתיקי הנייר.

(ב) המידע המבוקש

1. העתק חתום של מכתבו של עו"ד ציון מוזס מיום 06 ליוני, 2018;
2. כל מסמך המתעד: מהם הכתבים הנשמרים היום ככתבי מקור בתיק הנייר של בית המשפט העליון? ומהם הכתבים הנשמרים היום ככתבי מקור ב"תיק הדיגיטלי של ההליך" בבית המשפט העליון?
3. כל מסמך המבהיר את מעמדם ותקפותם של הרישומים במערכת האלקטרונית לגישת הציבור, כגון רשימת החלטות, רשימת בקשות, רשימת אירועים, רשימת דיונים: האם הם חלק מ"התיק הדיגיטלי של ההליך"?
4. כל מסמך המתעד את נוהל החתימה וזהות החותמים "במערכת ניהול התיקים הממוחשבת של בית המשפט" העליון על הפרוטוקולים הנשמרים ב"תיק הדיגיטלי של ההליך" על פי מכתבו של עו"ד ציון מוזס;
5. כל מסמך המתעד את הנפקת אמצעי חתימה אלקטרונית על פי חוק החתימה האלקטרונית (2001), לאלה החותמים "במערכת ניהול התיקים הממוחשבת של בית המשפט" העליון על הפרוטוקולים הנשמרים ב"תיק הדיגיטלי של ההליך" על פי מכתבו של עו"ד ציון מוזס;
6. כל מסמך המתעד מיהו הגורם המאשר על פי חוק החתימה האלקטרונית (2001) של אמצעי חתימה אלקטרונית, המשמשים לחתימה "במערכת ניהול התיקים הממוחשבת של בית המשפט" העליון על הפרוטוקולים הנשמרים ב"תיק הדיגיטלי של ההליך" על פי מכתבו של עו"ד ציון מוזס;
7. תדפיס לדוגמה, בדומה לזה שבתמונה 2, לעיל, של נתוני "מידע אישור" של החתימה על פרוטוקול כלשהו "במערכת ניהול התיקים הממוחשבת של בית המשפט" העליון ב"תיק הדיגיטלי של ההליך" על פי מכתבו של עו"ד ציון מוזס.

III תשלום

אגרת בקשת חופש המידע שולמה באתר התשלומים הממשלתי, אישור תשלום:
82371616

בברכה,

ד"ר יוסף צרניק
ערנות לזכויות האדם-אל"מ (ע"ר 580654598)

5

January 14, 2020

Ms Sharon Saban-Safrai, FOIA Officer
Administration of Courts
Fax: 074-7481887
Email: hofesh-hamida@court.gov.il

RE: FOIA Request, in re – Supreme Court protocols

Dear FOIA Officer Saban-Safrai:

We herein file a request, pursuant to the *Freedom of Information Act* (1988), as follows. Please send confirmation of receipt and a request number by return email or fax.

I. Requester

Name: Joseph Zernik, Human Rights Alert – NGO (AR 80654598)

ID: [REDACTED]

Address: PO Box 33407, Tel Aviv, Israel

Fax: 077-3179186

II. Requested Information

a) Background

Hearing protocols [minutes] are critical records in conduct of a competent court of record. A hearing, conducted with no lawfully made protocol is considered “informal, off the record” hearing – i.e. is not a hearing of the seated court. And a hearing, which is conducted with no lawfully made protocol, but without the knowledge of the parties – is a simulated/sham court hearing.

(1) Chronology of the protocols issue in the Supreme Court

Regardless, until early 2007, the Israeli Supreme Court maintained no protocols of its hearings. The matter was addressed in the courts, in Knesset (parliament) and by media.

Supreme Court Justice Miriam Naor 2008 Judgment [*Movement for Fairness in Government v Minister of Justice, Supreme Court Presiding Justice and Director of the Courts* 5122/06] purportedly indicates resolution of the problem and says:

... it was agreed by the parties that the petition would be narrowed to the question of the formal standing of protocols which are today maintained in the Supreme Court... in its supplementary notice... Director of the Courts informed that [today] protocols are maintained in the Supreme Court in compliance with the *Regulations of Civil Court Procedure* (1984) and the *Criminal Court Procedure Act* (1982), following allocation of the necessary resources by the Administration of Courts, including additional transcriptionists, in order to maintain protocols in the Supreme Court as in any other judicial instance. In its response, to the aforementioned notice, Petitioner agreed to withdraw its petition...

In parallel, the Knesset enacted in 2008 an amendment to the *Courts Act* (1984), Article 68a, which was supposed to resolve the situation and says:

(a) In a court hearing, a protocol shall be maintained, which reflects all that is said and transpires in the hearing, pertaining to the court process...

(f) Provisions of instant Article are effective on any court hearing, including the Supreme Court, unless an explicit provision was otherwise enacted in this matter.

The matter was reported by media as follows: [6]

Regulations of the Civil Court Procedure and Criminal Court Procedure Act provide that the courts document their hearings in protocols. However, for years the Supreme Court interpreted such duty narrowly and avoided maintaining protocols in its hearings. Thus – either in its capacity as an appeals court or in its capacity as high court of justice, hearing petitions. Following a legislative initiative by MK Eitan, and following a petition to the High Court of Justice against the custom not to maintain protocols, the Supreme Court started maintaining protocols in early 2007. Now, the matter is provided by law.

However, in response to enactment of the amendment, retired Supreme Court Justice Jacob Turkel declared to media on the very same day, that the amendment was “almost cantankerous”, “rather superfluous”, and originated in irrelevant motives: [7]

“It’s like telling the Supreme Court justices: ‘You have behaved this way all these years, you haven’t maintained protocols, now we will show you’, kind of to spite them”...

Usually, only partial transcription was maintained of arguments by the parties, but not of what was said by the justices. Additionally, along the years Supreme Court justices have repeatedly clarified in their rulings that the partial transcription, which had been maintained, held no validity of a protocol.

Of particular concern is the mindset, pertaining to conduct of the Supreme Court, which is revealed in Turkel’s reaction to the above referenced amendment to the *Courts Act*: [7]

“The question is – is it necessary. In the Supreme Court, decisions of which cannot be appealed, and therefore the question can never be raised ‘this party argued thus, and that party argued otherwise’, or ‘this fact was raised, and another fact was never raised’, it is rather superfluous... Anyway, the common custom is that each Supreme Court justice maintains his own quasi protocol. The justice takes his own notes during the hearing, and that should be sufficient...”

As outlined below, eventually, regardless of the above-cited 2008 Supreme Court judgment and regardless of the above-cited 2008 amendment to the *Courts Act*, the matter remains vague and ambiguous: Do transcriptions, which are maintained today by the Supreme Court, hold validity as protocols?

(2) Judge Varda Alshech and the “Fabricated Protocols” affair

The maintenance of valid protocols was also a key issue in the Judge Varda Alshech “Fabricated Protocols” affair in the Tel-Aviv District Court. Ombudsman of the Judiciary, Supreme Court Justice (ret) Eliezer Goldberg 2012 decision [88/12/Tel-Aviv District] in this matter determines that the protocols were not lawfully signed, and therefore were deemed merely invalid “drafts”.

Moreover, the Ombudsman’s decision determines that a protocol, which is an electronic record, must be electronically signed in compliance with the *Electronic Signature Act* (2001). However, the Ombudsman’s decision clarifies that there is no way for the public and parties to distinguish in a printout or in an internet display between a signed, valid protocol or decision and unsigned, “draft” protocol or decision.

---

6 July 15, 2008. The Supreme Court and rabbinical courts are required to maintain protocols | Haaretz
<https://www.haaretz.co.il/misc/1.1337249>

7 July 15, 2008, 2008, Amendment to the Courts Act: The Supreme Court and rabbinical courts are required to record their hearings in protocols | Globes
<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000361894>

The Ombudsman decision [88/12/Tel-Aviv District] says in paragraph 19:

The Hon Judge's [Alshech – jz] explanation, regarding Net-HaMishpat system, reveals that any protocol includes a scanned graphic judge's signature of his decisions. However, as long as the protocol is not signed by the judge using an electronic signature, we are dealing with a draft protocol... only after the electronic signature was applied, the protocols is finalized. [underlines in the original - jz]
Since the judge's scanned graphic signature appears also in the draft, printout of the draft and printout of the electronically signed protocol are identical, and there is no way to distinguish between them.

The Ombudsman decision [88/12/Tel-Aviv District] says in paragraph 21:

I inquired with Director of the Administration of Courts in order to obtain commentary on the computer aspects of generating protocols... they responded... and in Director of Net-HaMishpat project in the IT Division of the Administration of Courts, Mr Yarden Yardeni's February 29, 2012 letter... it is impossible to distinguish between a graphically signed protocol and an electronically signed protocol once they are printed...

The Ombudsman decision [88/12/Tel-Aviv District] says in paragraph 36:

Work Procedure 114/10 states:

"In the electronic file ear, judgments are signed using secure electronic signature. Pursuant to the *Electronic Signature Act* (Article 6b and the 2nd Addendum to the Act...

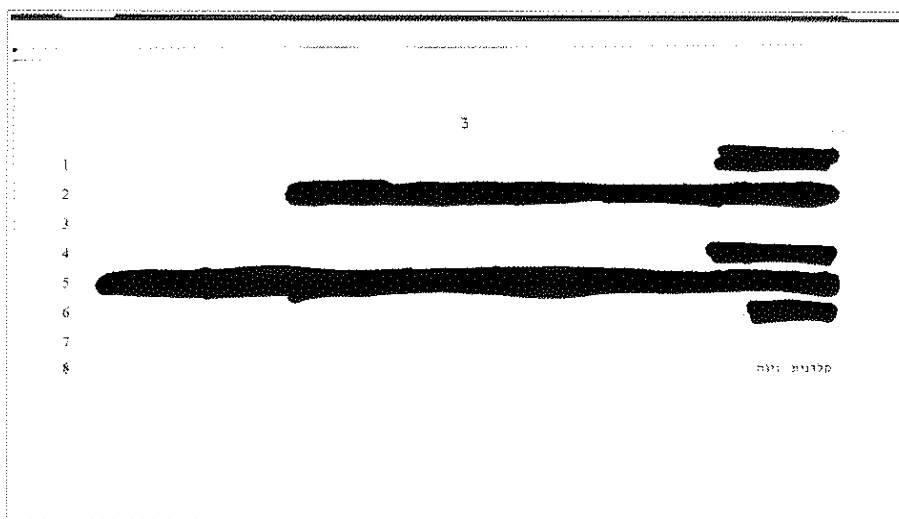
The Ombudsman decision [88/12/Tel-Aviv District] says in paragraph 39:

It should be embedded, and soon, among the judges the significance of signing protocols and decisions using electronic signatures (see in this regard provisions of Regulation 190(a) of the *Regulations of Civil Court Procedure* (1984), which says: "the decision shall be in writing and shall be signed by the judges who were seated in court")...

(3) The dubious nature of Supreme Court protocols today

Although until recently the Supreme Court has been administered only in paper court files, inspection of the paper court files shows that to this day, no protocols have been maintained in the Supreme Court paper court files, in contrast with pleadings, evidence, decisions and judgments.

Moreover, existing protocols are maintained as electronic files, which appear as unsigned records.

Figure 1. Final page of purported protocol in Supreme Court's *Moti Ashkenazi & 76 others v Director of the Enforcement and Collection Authority and Minister of Justice* (2300/11).

Figure 1 shows shows the final page of purported protocol in Supreme Court's *Moti Ashkenazi & 76 others v Director of the Enforcement and Collection Authority and Minister of Justice* (2300/11). The record was received during inspection of the court file in the Supreme Court – as a printout of an electronic file, but failed to appear in the paper court file.

There is no signature box at the end of the document (or anywhere else in the document), no date of signature, and no detectable mark of any signature.

It should also be noted that the protocols fail to appear in any registration of court records in the electronic public access system – in contrast with decisions, judgments, pleadings, events (including notices, summonses, notices to appear in court and other records).

Such circumstances were reported in the the Human Rights Alert NGO submission to the UN Human Rights Council for the Universal Periodic Review of Human Rights in Israel in 2018. The voluminous submission focused on fabrications/perversions/forges in legal and judicial records of State agencies in Israel. The submission was incorporated into the final Human Rights Council report and summarized as follows:

24. HRA-NGO highlighted the serious deterioration in integrity of law and justice agencies as a consequence of the implementation of e-government systems. It affirmed that the validity and integrity of any legal and judicial records of Israel should be deemed dubious at best.

(4) Are Supreme Court protocols electronically signed, using undetectable signatures?

Following the publication of the UN Human Rights Council 2018 report, the requesters inquired in early 2018 with Supreme Court Presiding Justice Esther Hayut, and pointed out to her various defects in court file maintenance in the Supreme Court, including the failure to maintain signed hearing protocols in the Supreme Court's paper court files.

Presiding Justice response – a letter by her Legal Assistant Attorney Jonathan Zion Moses, dated June 06, 2018 – was received by us only recently (as an unsigned copy), attached to a FOIA response [212/2019] by the Administration of Courts.

Attorney Zion Moses' letter (attached) says:

As for hearing protocols of the Supreme Court, they are signed in the computerized case management system of the Court soon after the end of the hearing, and from then on, it is impossible to change them, unless by a judicial decision. The protocols are maintained in the digital process file.

Although Attorney Zion Moses does not state so explicitly, the statements “they are signed in the computerized case management system of the Court” and “the protocols are maintained in the digital process file” imply that he means that the protocols are electronic records, which are electronically signed.

At the same time, Attorney Zion Moses implies that the Supreme Court created a system of protocols, which are judicial records, are purportedly “signed” (but without explicitly stating by whom), but without any mark which indicates such signature, and with no way that those who receive such records can distinguish whether they are signed, valid records, who signed them and when.

Such setup obviously goes contrary to the fundamental concept of “signature”, e.g.:

- In the US Federal Code: “Signature” or “subscription” includes a mark when the person making the same intended it as such; 1 U.S. Code §71. Words denoting number, gender, and so forth;
- Another common definition: “Signature” - a mark that a person inscribes as a proof of identity and intent.

(5) Shenanigans in implementation of purported electronic signatures in Net-HaMishpat

It should be noted that a surprisingly similar setup – judicial records, the signatures on which are undetectable, and are not electronic signatures at all, was also implemented on judicial records (protocols, decisions, judgments) in Net-HaMishpat – case management system of the district and magistrate courts.

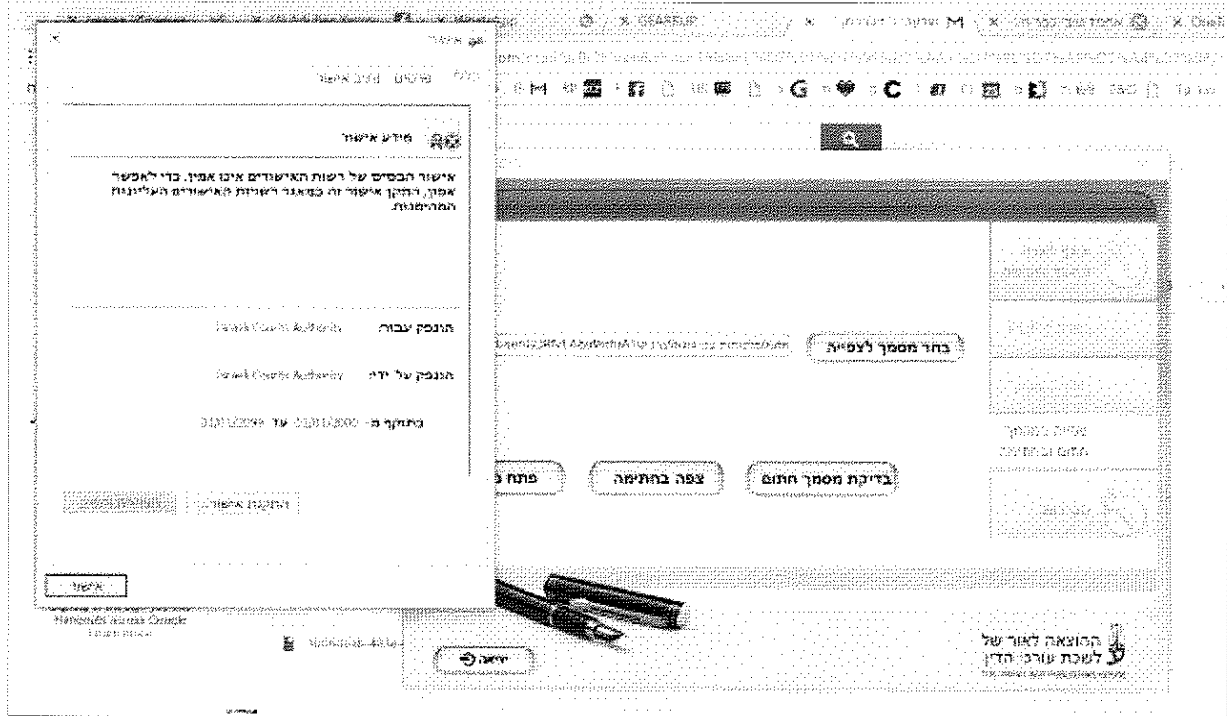
This matter is explicitly stated in part in the 2012 Ombudsman of the Judiciary decision [88/12/Tel-Aviv District] in the Judge Varda Alshech “Fabricated Protocols” affair. The Ombudsman states that there is no way for the public or parties to distinguish in printouts (or online displays) of protocols, decisions or judgments in Net-HaMishpat between a valid, signed record and an invalid, unsigned record (“draft”).

At the same time, the 2012 Ombudsman of the Judiciary decision [88/12/Tel-Aviv District] in the Judge Varda Alshech “Fabricated Protocols” affair indirectly states (through persons in the Administration of Courts, cited above) that the judicial records in Net-HaMishpat can be signed, using electronic signatures pursuant to the *Electronic Signature Act* (2001), when the system is duly used (see above).

The purported electronic signatures of the judges on judicial records in Net-HaMishpat can be detected and examined only through the use of dedicated software, and only by those who received electronic service of the judicial record through the “electronic service application” in Net-HaMishpat. Only in cases when the record was served using the “electronic service application”, the purported electronic signature is provided, which is a detached electronic signature, in an envelope together with the record itself. The purported electronic signature cannot be detected at all if the records were received as printouts by paper mail, if the

records were received as electronic files by email, or if received as hyperlinks to online renditions of the records in Net-HaMishpat.

Examination of the purported electronic signatures of the judges on judicial records in Net-HaMishpat, using the dedicated software, shows that they are not what would be considered by a reasonable person “signatures” at all, surely not an electronic signatures pursuant to the *Electronic Signature Act* (2001) of a judge or any other specific person.

Figure 2. “Certification Information” of the purported electronic signature of a judge on a judgment record in Net-HaMishpat.

Figure 2 shows a printout of the “Certification Information” of the purported electronic signature of a judge on a judgment record in Net-HaMishpat, as shown using the dedicated software of the Israel Bar Association:

- The fundamental certification of the certifying authority is invalid...
- Issued for: Israeli Courts Authority.
- Issued by: Israeli Courts Authority.
- Valid from 01/01/2000 until 01/01/2099.

The purported electronic signature device is not recognized as a valid electronic signature device because of its false certification. The purported electronic signature device was issued by an entity name “Israeli Courts Authority”, which is not a legally recognized entity in Israeli law as far as is known, and surely is not a “certifying authority” pursuant to the *Electronic Signature Act* (2001). The purported electronic signature device was issued to the very same entity - “Israeli Courts Authority”. Therefore, the very same entity - “Israeli Courts Authority” - is the one who purportedly signed the judicial records in Net-HaMishpat. Moreover, the purported electronic signature device is valid from 01/01/2000 - that is before the *Electronic Signature Act* (2001) was enacted, and in contrast with electronic signature devices that are issued to natural persons – only for several years – the purported electronic signature device, which is used on judicial records, was issued for 99 years.

The purported electronic signature data of judges in Net-HaMishpat include no mark of the name and authority of the signer, neither of the date and time of signature...

It should be emphasized that such circumstance in Net-HaMishpat pertains only to the purported judicial signatures. For attorneys who use Net-HaMishpat for electronic filing – valid electronic signatures are implemented.

Such setups and the combination of features, outlined above, should be deemed instruments of fraud of the type that is known by experts as “shell game fraud” or “confidence trick”.

(6) What is a “court file” in the Supreme Court today? What is the nature of the the electronic records?

Therefore, especially with progress in the “pilot” of implementing Net-HaMishpat system in the Supreme Court, [⁸] there is a special interest in examining the electronic records of the Supreme Court in general, and the purported electronic signatures of the justices on the hearing protocols of the Supreme Court in particular.

Supreme Court Presiding Justice Legal Assistant Attorney Zion Moses’ letter also notes the existence of “the digital file of the process” in the Supreme Court.

Therefore, such letter raises the question: what is today a “court file” in the Supreme Court?

The *Regulations of the Courts – Inspection of Court Files* (2003), Regulation1, defines:

“Court File” - court file, including all records and attachments in it, which are held in the court, where the inspection is requested, or in its archive.

Until recently, all original records, pleadings, evidence, decisions and judgments were held in the Supreme Court in paper court files. In contrast, inspection of the Supreme Court files shows that the protocols have never been maintained in the paper court files, even after 2007.

In this regard, it should be noted that Attorney Zion Moses’ letter interprets pertaining to the decision records, which are published in the Supreme Court electronic public access system: “it is possible that typos exist in the version that is published in the internet site, given that is it a copy of the original decision.”

Such phrasing in Attorney Zion Moses’ letter appears inaccurate and misleading:

- The records that are published in the electronic public access system of the Supreme Court are not “copies”, but some kind of “rendition”, whose validity is dubious.
- In contrast with what may be implied in Attorney Zion Moses’ letter, the disclaimer “subject to editing and phrasing changes” appeared in the years 2002-2018 not only on the electronic online renditions but also on all original records in the paper court files.

b) Requested information

1. A signed copy of Attorney Zion Moses June 06, 2018 letter;
2. Any record which documents: What are the court records that are today maintained as original records in the Supreme Court paper court files? And what are today the records that are maintained as original records in “the digital file of the process” in the Supreme Court?

---

⁸ Filing of records in the Supreme Court using Net-HaMishpat | Administration of Courts
https://supreme.court.gov.il/Pages/Bi_din.aspx

3. Any record which clarifies the validity and effect of the entries in the electronic public access system, such as decisions docket, requests docket, events list, hearing list. Are they part of “the digital file of the process”?
4. Any record which documents the procedure for signing and the identity of those who sign the protocols in the “computerized case management system of the Court” in “the digital file of the process”, according to Attorney Zion Moses’ letter;
5. Any record which documents the issuing of electronic signature devices, pursuant to the *Electronic Signature Act* (2001) to those who sign the protocols in the “computerized case management system of the Court” in “the digital file of the process”, according to Attorney Zion Moses’ letter;
6. Any record, which documents which is the Certifying Authority, pursuant to the *Electronic Signature Act* (2001) of the electronic signature devices that are used for signing the protocols in the “computerized case management system of the Court” in “the digital file of the process”, according to Attorney Zion Moses’ letter;
7. An example, which is a printout, similar to the one shown in Figure 2, above, of “Certification Information” for the electronic signature on any protocol in the “computerized case management system of the Court” in “the digital file of the process”, according to Attorney Zion Moses’ letter.

III. Payment

Payment was made through the online payment portal, payment certificate:
82371616.

Truly,

Joseph Zernik, PhD
Human Rights Alert – NGO (AR 80654598)

בית המשפט העליון
THE SUPREME COURT OF ISRAEL

PRESIDENT'S CHAMBERS

ל ש כ ת ה נ ש י א ה

ירושלים, כ"ג בסיון, התשע"ח
06 ביוני 2018
מספרנו 12923418

לכבוד
ד"ר יוסף צרניק
באמצעות פקס: 077-3179186

שלום רב,

הגדרון: פניותיך לנשיאת בית המשפט העליון מיום 22.2.2018 ומיום 17.5.2018

הריני לאשר כי מכתביך שבגדרון נתקבלו בלשכת נשיאת בית המשפט העליון, השופטת א' חיות, ביום 7.3.2018 וביום 17.5.2018 והובאו לעיונה.

במכתבך מיום 22.2.2018 ביקשת לדעת מדוע בתבנית החלטות ופסקי הדין בבית המשפט העליון מופיע הכיתוב "כפוף לשינויי עריכה וניסוח" בתחתית המסמך, חלף הכיתוב "העתק מתאים למקור" אשר הופיע במסמכים אלה בעבר. כן טענת כי פרוטוקולי הדיונים בבית המשפט העליון אינם חתומים ונשמרים כקבצים אלקטרוניים בלבד, בניגוד להוראות החוק.

לאחר בירור הסוגיה עם הגורמים הרלוונטיים בבית המשפט העליון, הריני להשיבך כדלקמן: אשר לסוגיית ההערה הרשומה בתבנית החלטות ופסקי דינו של בית המשפט העליון, הרי שניתן להניח כי זו נועדה על מנת ליידע את הקורא כי יתכן שקיימות טעויות סופר בנוסח המפורסם באתר האינטרנט, בשים לב לכך שמדובר בעותק מההחלטה המקורית. כך או כך, לאחר בחינה נוספת של הסוגיה דומה כי כיום אין צורך בהערה זו, ועל כן בכוונתנו להסירה מהחלטות חדשות בזמן הקרוב. נבקש להודות לך על הסבת תשומת הלב לסוגיה זו.

אשר לפרוטוקולי הדיונים בבית המשפט העליון, הרי שאלה נחתמים במערכת ניהול התיקים הממוחשבת של בית המשפט בסמוך לאחר תום הדיון, ומאותו מועד לא ניתן לשנותם אלא באמצעות החלטה שיפוטית. הפרוטוקולים נשמרים בתיק הדיגיטלי של ההליך.

אשר למכתבך מיום 17.5.2018, בשים לב לטענות שהועלו בו, הוא הועבר ללשכה המשפטית בהנהלת בתי המשפט, אשר תענה לך במישרין.

בכבוד רב,

יונתן ציון מוזס, עו"ד
עוזר משפטי לנשיאת בית המשפט העליון

העתק: לשכת מנהל בתי המשפט
הלשכה המשפטית בהנהלת בתי המשפט
לשכת רשם בית המשפט העליון